

**Konstytucja
Rzeczypospolitej Polskiej**

*Projekt
Konfederacji Polski Niepodległej*

**Konstytucja
Rzeczypospolitej Polskiej**

*Projekt
Konfederacji Polski Niepodległej*

Warszawa, lipiec 1993

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne	5
I. Rzeczypospolita Polska (art. 1-16)	7
II. Obywatele Rzeczypospolitej (art. 17-22)	12
III. Sejm Rzeczypospolitej (art. 23-32)	15
A. Prezydent Rzeczypospolitej (art. 33-41)	19
B. Izba Poselska (art. 42-46)	24
C. Senat (art. 47-54)	27
D. Stany Połączone (art.55-57)	31
IV. Rząd (art. 58-69)	33
V. Samorzady (art. 70-79)	39
VI. Organy Pośredniczące (art. 80-82)	44
VII. Ustawodawstwo (art. 83-95)	46
VIII. Wybory Organów Przedstawicielskich (art. 96-102)	54
IX. Rada Stanu (art. 103-106)	59
X. Wymiar Sprawiedliwości (art. 107-112)	64
XI. Kontrola Państwa, Straże, Rzecznik Praw Obywatelskich (art. 113-117)	67
XII. Służba Wojskowa i Służba Cywilna (art. 118-119)	69
XIII. Stan Zagrożenia Państwa (art. 120-121)	71
XIV. Zmiana Konstytucji (art. 122-125)	73
XV. Przepisy Końcowe (art. 126-127)	77

Słowo wstępne

W pracy Sejmu I Kadencji Klub Parlamentarny KPN wiele uwagi poświęcił budowie nowego ustroju państwowego Rzeczypospolitej. Byliśmy przeciwni skupianiu głównej uwagi na rozwiązaniach prowizorycznych, i stąd brał się nasz krytyczny stosunek do charakteru oraz licznych przepisów tzw. małej Konstytucji, potwierdzającej trwanie PRL-owskiej struktury państwa. Domagaliśmy się doprowadzenia do rozwiązań całościowych, poczynając od uchwalenia Konstytucji Trzeciej Rzeczypospolitej. KPN ma od dawna przygotowany projekt Konstytucji, który został złożony jeszcze w 1991 r. w Kancelarii Prezydenta RP, a w 1993 r. - po powołaniu Komisji Konstytucyjnej - w Sejmie. Przewiduje on budowę demokratycznego, bardzo nowoczesnego, funkcjonalnego państwa, o silnej władzy zarówno ustawodawczej jak i wykonawczej, w pełni niezawisłym sądownictwie oraz rozwiniętym systemie samorządów lokalnych i regionalnych. Bezpośrednio nawiązując do polskiej tradycji oraz doświadczeń ustrojowych Pierwszej i Drugiej Rzeczypospolitej, wyciągamy z nich wnioski podparte współczesnymi rozwiązaniami, jakie zdały egzamin w różnych państwach.

Proces opracowania Konstytucji i uchwalenia jej przez Sejm i Senat, a następnie zaakceptowania w referendum powszechnym może być długotrwały. Od początku zdawaliśmy sobie sprawę, że Konstytucja zostanie uchwalona dopiero przez Sejm II kadencji. Wynika z tego potrzeba rozwiązań tymczasowych - ale tylko w przypadkach rzeczywiście niezbędnych. Nie wolno dopuszczać do rozwiązań cząstkowych, które na trwale przesądziłyby o kształcie

niektórych fragmentów ustroju państwa - jeszcze przed uchwaleniem Konstytucji.

To było powodem naszego sprzeciwu wobec projektów, które usiłowały narzucić rozwiązania fragmentaryczne. Widać to zwłaszcza w projekcie ustawy o powołaniu samorządu powiatowego. Został on zgłoszony w sytuacji, gdy nie zostały podjęte decyzje podstawowe, dotyczące administracji publicznej, a w szczególności nie ustalono podziału kompetencji między administracją państwową a samorządami, nie określono z ilu szczebli ma składać się administracja państwowa, a z ilu samorzady, jakie będą województwa (małe, średnie, duże)?

Klub Parlamentarny KPN zaproponował, aby do czasu rozstrzygnięcia tych podstawowych kwestii nie wprowadzać żadnych nowych rozwiązań częściowych. Ponieważ jednak niedługo czekają nas wybory do samorządów lokalnych, zaproponowaliśmy aby uzupełnić je jedynie wyborami do drugiego szczebla administracji publicznej, jakimi są obecnie województwa. Był to powód złożenia przez nas projektu ustawy o samorządzie wojewódzkim. Uważamy za celowe, aby jeszcze przed ostatecznymi rozstrzygnięciami w sprawie podziału kompetencji i nowej struktury przestrzennej kraju, w tym granic województw, powiatów i gmin - mogły wypowiedzieć się nowo wybrane samorzady lokalne (gminne) i regionalne (wojewódzkie).

Przed uchwaleniem nowej Konstytucji, na okres tymczasowy, należy dokonać wstępnej reformy centralnej administracji państwowej. Przewidujemy redukcję zarówno ilości ministerstw, jak też zbędnego aparatu biurokratycznego. Prace nad tą kwestią zostały przerwane rozwiązaniem Sejmu, ale KPN gotowe projekty przedstawia w kampanii wyborczej.

I. RZECZYPOSPOLITA POLSKA

Art. 1

(1) Rzeczypospolita Polska jest wspólnym dobrem wszystkich obywateli.

(2) Wskrzeszona i powtórnie odbudowana walką i ofiarą najlepszych swoich synów ma być przekazywana w spadku dziejowym z pokolenia na pokolenie.

(3) Każde pokolenie obowiązane jest wysiłkiem własnym wzmóc siłę i powagę Rzeczypospolitej.

(4) Za spełnienie tego obowiązku odpowiada przed potomnością swoim honorem i swoim imieniem.

Art. 2

(1) Rzeczypospolita dąży do zespolenia wszystkich obywateli w harmonijnym współdziałaniu na rzecz dobra powszechnego.

(2) W ramach Rzeczypospolitej, jej praw, wolności i powinności obywatelskich kształtuje się życie społeczeństwa.

(3) Państwo zapewnia mu swobodny rozwój, a gdy tego dobro powszechne wymaga, nadaje mu kierunek lub normuje jego warunki.

Art. 3

(1) Trwanie Rzeczypospolitej nie może być przerwane ani zawieszane.

(2) Rzeczypospolita może uczestniczyć w szerzej zakrojonej regionalnej wspólnotie politycznej, gospodarczej lub innej.

(3) Integrując się w ramach takiej wspólnoty, zachowuje swą odrębną tożsamość, niepodległość i prawa suwerenne.

Art. 4

(1) Władza w Rzeczypospolitej pochodzi od narodu i należy do narodu - rozumianego jako ogół obywateli.

(2) Obywatele sprawują ją za pośrednictwem organów państwowych i samorządowych.

(3) Wszystkie władze państwowe i samorządowe działają w ramach prawa oraz mandatu zaufania, udzielonego im drogą wyborów przez obywateli.

Art. 5

(1) Na czele Rzeczypospolitej stoi Sejm Rzeczypospolitej złożony z Prezydenta Rzeczypospolitej, Izby Poselskiej i Senatu.

(2) Na Sejmie spoczywa odpowiedzialność wobec Boga, historii i narodu za losy Rzeczypospolitej.

(3) Jego obowiązkiem naczelnym jest troska o dobro państwa i obywateli oraz rangę Rzeczypospolitej wśród narodów świata.

Art. 6

(1) Organami Rzeczypospolitej, pozostającymi pod zwierzchnictwem Sejmu lub stanów sejmowych są: Rząd, Skarb Państwa, Administracja Państwowa, Kontrola Państwowa, Straże, Siły Zbrojne, Służby Porządku i Bezpieczeństwa Powszechnego.

(2) Ich zadaniem naczelnym jest służenie Rzeczypospolitej.

Art. 7

(1) Lokalne i regionalne wspólnoty obywateli tworzą samorządy gminne i wojewódzkie.

(2) Samorządy działają w granicach prawa, ustanowionego przez Sejm Rzeczypospolitej.

(3) Ich kompetencje obejmują wszystko, czego ustawa wyraźnie nie zastrzegła dla organów państwowych.

Art. 8

(1) W imieniu Rzeczypospolitej sprawiedliwość wymierzają Sądy.

(2) Strzegą one ładu prawnego w państwie i kształtują poczucie prawne społeczeństwa.

(3) Sędziowie są w sprawowaniu swego urzędu sędziowskiego niezawisli.

(4) Orzeczenia sądowe nie mogą być zmieniane ani uchylane przez inne organa władzy, z wyjątkiem okoliczności przewidzianych w art. 109.

(5) Sądy nie mają prawa badać ważności aktów ustawodawczych, należycie ogłoszonych.

Art. 9

(1) O zgodności ustaw z Konstytucją rozstrzyga Rada Stanu.

(2) Sprawuje ona również nadzór nad wyborami do władz państwowych i samorządowych.

Art. 10

(1) Siły Zbrojne stoją na straży bezpieczeństwa i praw suwerennych Rzeczypospolitej.

(2) Wszyscy obywatele są obowiązani do czynnego uczestniczenia w obronie Rzeczypospolitej w sposób wynikający z ustawy lub nagłej potrzeby.

(3) Władze Rzeczypospolitej, reprezentując wspólny interes, mają prawo powołać każdego do obrony Ojczyzny.

Art. 11

(1) Wyznanie rzymsko-katolickie, będące religią przeważającą większości narodu, zajmuje w Rzeczypospolitej naczelne stanowisko pośród równouprawnionych wyznań.

(2) Wszystkie związki wyznaniowe i kościoły rządzą się własnymi prawami w zgodzie z porządkiem prawnym Rzeczypospolitej.

(3) Przynależność do nich nie daje żadnych uprawnień, ani nie powoduje ograniczeń, których by nie posiadały osoby, znajdujące się w innym związku, lub poza związkami wyznaniowymi.

Art. 12

(1) Dziedzictwo narodowe: ziemia, środowisko przyrodnicze, krajobraz, zabytki przeszłości, tradycja, kultura, wspólny majątek są pod szczególną ochroną Rzeczypospolitej.

(2) Tworzenie nowych wartości kulturowych, artystycznych i intelektualnych otrzymuje pomoc i wsparcie ze strony państwa.

Art. 13

(1) Praca jest podstawą rozwoju i potęgi Rzeczypospolitej.

(2) Państwo gwarantuje wolność pracy, roztacza nad nią opiekę i sprawuje nadzór nad warunkami pracy.

Art. 14

(1) Własność jest podstawą ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej.

(2) Rzeczypospolita gwarantuje jej zachowanie.

(3) Własność nakłada na właściciela obowiązki, a jej używanie powinno służyć również dobru ogółu.

(4) Nikt nie może być swojej własności pozbawiony, chyba że wynika to z postanowień prawa.

(5) Wywłaszczenia na niezbędne cele publiczne lub obronne mogą następować jedynie na mocy ustawy i za stosownym wynagrodzeniem, konfiskaty mogą orzekać jedynie Sądy.

(6) Tylko ustawa może stanowić, jakie dobra i w jakim zakresie, ze względu na pożytek ogółu, mogą stanowić własność państwową lub komunalną.

(7) Państwo zapewnia swobodę prowadzenia działalności gospodarczej w granicach określonych przez ustawy.

Art. 15

(1) Rolnictwo, zapewniające wyżywienie społeczeństwa i jego trwanie biologiczne, pełni szczególną rolę w funkcjonowaniu Rzeczypospolitej.

(2) Ziemia nie może być przedmiotem nieograniczonego obrotu.

(3) Powinna ona przede wszystkim znajdować się w rękach prywatnych.

(4) Ustrój rolny opiera się na gospodarstwach indywidualnych i rodzinnych, zdolnych do samodzielnej gospodarki.

Art. 16

(1) Żadne działanie nie może stać w sprzeczności z celami Rzeczypospolitej, wyrażonymi w jej prawach.

(2) W razie oporu państwo stosuje środki przymusu.

II. OBYWATELE RZECZYPOSPOLITEJ

Art. 17

- (1) Obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej zostaje się przez urodzenie.
- (2) Można uzyskać obywatelstwo Rzeczypospolitej w sposób określony ustawą.
- (3) Nikt nie może być pozbawiony obywatelstwa, chyba że sam się go zrzeknie.

Art. 18

- (1) Obywatelom innej niż polska narodowości przysługuje opieka Rzeczypospolitej.
- (2) Obywatele niepodległych państw Ukrainy, Białorusi, Litwy, Czech i Słowacji, zamieszkali na terytorium Rzeczypospolitej, korzystają ze wszystkich praw obywatelskich, pod warunkiem dobrowolnego przyjęcia obowiązków obywateli Rzeczypospolitej.
- (3) Obywatele państw obcych, zamieszkali na stałe w Rzeczypospolitej korzystają z opieki prawa i dysponują uprawnieniami określonymi na zasadzie wzajemności.

Art. 19

- (1) Wszyscy obywatele są równi wobec prawa.
- (2) Przysługują im takie same prawa i obowiązki.
- (3) Ani płeć, ani stan cywilny, ani pochodzenie, ani narodowość, ani rasa, ani przynależność społeczna, ani wyznanie lub bezwyznaniowość, ani przekonania, ani styl życia, ani upodobania, ani majątek lub jego brak nie mogą być powodem ograniczenia tych praw.

(4) Każdy może przyjąć na siebie większe obowiązki, albo zgodzić się na ograniczenie swoich praw.

(5) Dotyczy to zwłaszcza osób wybierających służbę wojskową lub służbę cywilną.

(6) Wartością wysiłku i zasług obywatela na rzecz dobra powszechnego, mierzone będą jego moralne uprawnienia do wpływania na sprawy publiczne.

Art. 20

- (1) Twórczość jednostki jest dźwignią życia zbiorowego.
- (2) Państwo zapewnia obywatelom możliwość rozwoju ich wartości osobistych oraz wolność postępowania zgodnie z własnym sumieniem, przekonaniem oraz interesem osobistym.
- (3) Granicą tych wolności jest określone prawem dobro powszechne oraz poszanowanie praw i wolności innych obywateli.

Art. 21

(1) Obywatelom przysługują prawa kardynalne: (a) prawo do życia; (b) prawo współdecydowania o sprawach publicznych, wybierania władzy i wybrania do niej; (c) wolność i nietykalność osobista; (d) godność osobista; (e) prawo do prywatności życia osobistego i rodzinnego; (f) prawo do sprawiedliwego sądu; (g) wolność sumienia, wyznania lub bezwyznaniowości; (h) wolność słowa, prasy i informacji; (i) prawo do bezpłatnego wykształcenia podstawowego; (j) wolność nauczania i prowadzenia badań naukowych; (k) tajemnica korespondencji prowadzonej przy użyciu każdego środka technicznego; (l) nienaruszalność mieszkania; (m) prawo zrzeszania się; (n) prawo do zgromadzeń; (o) prawo do swobodnego poruszania się i wyboru miejsca zamieszkania; (p) prawo do opieki społecznej.

(2) Obywatelom narodowości innej niż polska przysługuje ponadto prawo do kultywowania swej odrębnej tożsamości, rozwijania i korzystania ze swej narodowej kultury, języka i tradycji, organizowania się we wspólnoty, wysuwania przedstawicieli grupy narodowej do władz państwowych i samorządowych.

(3) Każda osoba, której prawa i wolności zostały naruszone, może dochodzić należnego zadośćuczynienia na drodze sądowej.

(4) Wykonywanie praw i granice wolności obywatelskich określają ustawy kardynalne.

Art. 22

(1) Obywatele winni są Rzeczypospolitej wierność oraz rzetelne spełnianie obowiązków nakładanych przez państwo w granicach obowiązującego prawa.

(2) Charakter i zakres obowiązków obywatelskich określają ustawy.

III. SEJM RZECZYPOSPOLITEJ

Art. 23

(1) Sejm Rzeczypospolitej stanowi najwyższą władzę państwową.

(2) Jest wyrazicielem zbiorowej woli narodu.

(3) Stoi na czele Rzeczypospolitej, ustanawia prawa, kieruje organami wykonawczymi państwa i nadzoruje je.

(4) Ponosi odpowiedzialność polityczną przed narodem.

Art. 24

(1) Każdy z poszczególnych stanów sejmowych: Prezydent, Izba Poselska, Senat dysponuje odrębnymi kompetencjami.

(2) Kompetencje Sejmu jako całości określone są wyłącznie niniejszą ustawą konstytucyjną.

Art. 25

(1) Kadencja Sejmu trwa cztery lata.

(2) Kadencje Sejmu są zgodne z kadencjami Izby Poselskiej.

(3) Każda kadencja składa się z dwóch okresów dwuletnich.

(4) Kadencje określane są kolejnymi numerami.

(5) Za pierwszą kadencję uważa się obrady Sejmu walnego w Piotrkowie w 1493 r.

(6) W kolejności kadencji brane są pod uwagę wszystkie Sejmy Pierwszej Rzeczypospolitej, Sejm nadzwyczajny 1812 r., Sejm powstańczy 1831 r., wszystkie Sejmy Drugiej Rzeczypospolitej,

Sejm wybrany w wolnych wyborach 1991 r. i wszystkie po nim następne.

Art. 26

(1) Uchwały Sejmu, Izby Poselskiej i Senatu zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej 1/3 ustawowej liczby posłów i/lub senatorów, jeżeli Konstytucja inaczej nie stanowi.

(2) Prezydentowi Rzeczypospolitej, każdemu posłowi i każdemu senatorowi przysługuje jeden głos.

(3) W wypadku równości głosów - głos decydujący, również w Izbie Poselskiej i Senacie, przysługuje Prezydentowi.

Art. 27

(1) Posiedzenia Sejmu i obu Izb są jawne.

(2) Sejm lub Izba mogą uchwalić tajność obrad.

(3) Posłowie i senatorowie mogą posługiwać się notatkami, ale nie wolno im czytać swych wystąpień.

(4) Projekty ustaw i uchwał składane są na piśmie, a uzasadniane ustnie.

Art. 28

(1) Posłowie i senatorowie składają przed objęciem mandatu ślubowanie treści następującej:

Świadom obowiązku wierności wobec Rzeczypospolitej Polskiej ślubuję uroczyście i zaręczam honorem, jako poseł na Sejm (senator) Rzeczypospolitej, w pracy na rzecz dobra państwa i obywateli nie ustawiać, a troskę o godność, zwartość i moc Rzeczypospolitej za pierwsze mieć sobie przykazanie. (Tak mi dopomóż Bóg).

(2) Posłowie i senatorowie niewierzący mogą opuścić słowa ujęte w nawias.

(3) Odmowa ślubowania lub ślubowanie z zastrzeżeniem równoznaczne jest z nieprzyjęciem mandatu.

Art. 29

(1) Posłowie i senatorowie korzystają z rękojmi nietykalności za działalność wynikającą z ich uczestnictwa w pracach Sejmu.

(2) Za treść wygłoszonych w Sejmie przemówień lub zgłoszonych wniosków i interpelacji oraz za niewłaściwe zachowanie się podczas obrad - posłowie i senatorowie odpowiadają tylko przed Sejmem.

(3) Jednakże za wystąpienia sprzeczne z prawnie określonym obowiązkiem wierności wobec Rzeczypospolitej albo zawierające znamiona przestępstwa ściganego z urzędu, poseł lub senator może być uchwałą Sejmu - na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej, Marszałka Izby Poselskiej lub Senatu - oddany pod sąd Trybunału Konstytucyjnego i orzeczeniem tego Trybunału pozbawiony mandatu poselskiego.

(4) Za naruszenie praw osoby trzeciej podczas obrad Sejmu, Izby Poselskiej lub Senatu poseł (senator) może być pociągnięty do odpowiedzialności sądowej tylko za zezwoleniem Sejmu.

(5) W czasie trwania mandatu poseł (senator) nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karno-sądowej, karno-administracyjnej lub dyscyplinarnej.

(6) Trwające postępowanie zawiesza się na czas trwania mandatu, a bieg przedawnienia przerywa.

(7) Poseł ani senator nie może być zatrzymany ani aresztowany, chyba, że został schwyty na gorącym uczynku umyślnego prze-

stępstwa pospolitego; również w tym przypadku musi być natychmiast zwolniony, jeśli Marszałek danej Izby tego zażąda.

Art. 30

Posłowie i senatorowie otrzymują diety i mają prawo do bezpłatnego korzystania z publicznych środków komunikacji w granicach Rzeczypospolitej.

Art. 31

(1) Ustawa oznaczy urzędy i stanowiska, których przyjęcie pociąga za sobą utratę mandatu posła lub senatora.

(2) Posłowi i senatorowi nie wolno wykonywać czynności nie dających się pogodzić ze sprawowaniem mandatu.

Art. 32

(1) Posłowi i senatorowi nie wolno na swoje, ani na obce imię, ani też w imieniu przedsiębiorstw, spółek lub towarzystw na zysk obliczonych, nabywać dóbr państwowych ani uzyskiwać ich dzierżaw, podejmować się dostaw i robót rządowych, ani otrzymywać od Rządu koncesji lub innych korzyści osobistych.

(2) Za naruszenie powyższych zakazów poseł lub senator będzie uchwałą Sejmu na wniosek Prezydenta, Marszałka Izby Poselskiej lub Senatu oddany pod Sąd Trybunału Konstytucyjnego i orzeczeniem tego Trybunału pozbawiony mandatu poselskiego (senatorskiego) oraz korzyści osobistych od Rządu otrzymanych.

(3) Marszałek Izby Poselskiej lub Senatu może na podstawie uchwały Komisji Regulaminowej danej Izby, powziętej większością 3/5 głosów, udzielić posłowi (senatorowi) w poszczególnym przypadku zezwolenia na wejście z Rządem w stosunek prawny, jeżeli stosunek ten nie jest sprzeczny z dobrymi obyczajami.

A. PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ

Art. 33

(1) Prezydent Rzeczypospolitej reprezentuje państwo w stosunkach zewnętrznych i wewnętrznych, kieruje działalnością państwa, przewodniczy Sejmowi i strzeże przestrzegania Konstytucji.

(2) Przysługujące mu uprawnienia wykonuje osobiście lub przez wyznaczone przez niego osoby.

Art. 34

(1) Akty urzędowe Prezydenta Rzeczypospolitej jako Przewodniczącego Sejmu, wymagają do swej ważności podpisu Marszałka Senatu albo Marszałka Izby Poselskiej.

(2) Akty urzędowe Prezydenta Rzeczypospolitej jako zwierzchnika władzy wykonawczej wymagają podpisu Kanclerza i/albo właściwego Ministra.

(3) Akty urzędowe, wypływające z prerogatyw Prezydenta Rzeczypospolitej, nie wymagają kontrasygnaty.

Art. 35

(1) Prezydent Rzeczypospolitej: (a) określa kierunki polityki zagranicznej i obronnej oraz wytycza zadania Rządu; (b) zarządza otwarcie, odroczenie i zamknięcie sesji Sejmu oraz Izby Poselskiej i Senatu; (c) dysponuje inicjatywą ustawodawczą, a w przypadkach przewidzianych prawem wydaje dekrety z mocą ustawy; (d) przyjmuje przedstawicieli państw obcych i wysyła przedstawicieli Rzeczypospolitej; (e) zawiera i wypowiada, a za zgodą Senatu ratyfikuje umowy z innymi państwami; (f) jest Wodzem Naczelnym Sił

Zbrojnych; (g) ogłasza stan wojny i stan wyjątkowy; (h) obsadza urzędy państwowe, zastrzeżone do jego kompetencji.

(2) W granicach prawa podejmuje wszelkie działania mające na celu obronę interesu Rzeczypospolitej i jej obywateli.

Art. 36

(1) Prezydent Rzeczypospolitej korzysta z uprawnień osobistych, stanowiących jego prerogatywy.

(2) Do prerogatyw tych należy: (a) wskazywanie jednego z kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej; (b) wyznaczanie na czas wojny lub nadzwyczajnych okoliczności następcy Prezydenta Rzeczypospolitej; (c) ogłaszanie ustaw lub korzystanie z prawa weta; (d) wysuwanie kandydatury Marszałka Senatu; (e) mianowanie i odwoływanie Kanclerza oraz pozostałych Ministrów, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Strażnika Praw i Strażnika Dziedzictwa Narodowego; (f) mianowanie i zwalnianie Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych (na czas wojny) i Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych (na czas pokoju); (g) określanie dekretami organizacji wewnętrznej Rządu i ministerstw oraz komputu sił zbrojnych; (h) powoływanie radców Rady Stanu; (i) mianowanie wojewodów i powoływanie ich do Senatu; (j) mianowanie i zwalnianie Szefa i urzędników Kancelarii Cywilnej i Kancelarii Wojskowej; (k) nadawanie orderów i odznaczeń; (l) stosowanie prawa łaski.

Art. 37

(1) Prezydent Rzeczypospolitej wydaje dekry w zakresie zwierzchnictwa Sił Zbrojnych, a w szczególności określa dekretem organizację naczelných władz wojskowych, oznaczając w nim sposób kontrasygnowania aktów, wydawanych przez siebie, jako Wodza Naczelnego.

(2) Postanawia o użyciu sił zbrojnych do obrony Państwa.

(3) W czasie pokoju sprawuje zwierzchnictwo nad Siłami Zbrojnymi za pośrednictwem Ministra Obrony Narodowej, w czasie zagrożenia wojennego i wojny - za pośrednictwem Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych.

(4) Za fachowe przygotowanie obrony narodowej odpowiada Generalny Inspektor Sił Zbrojnych.

(5) Za akty, związane z dowodzeniem, Naczelný Dowódca odpowiada przed Prezydentem Rzeczypospolitej, jako Wodzem Naczelnym.

Art. 38

(1) Prezydent Rzeczypospolitej za swe akty urzędowe nie jest odpowiedzialny.

(2) W wypadku złamania Konstytucji albo wykorzystania urzędu do popełnienia przestępstwa pospolitego, Sejm może postawić Prezydenta przed Trybunałem Konstytucyjnym.

(3) Za czyny, niezwiązane ze sprawowaniem urzędu, Prezydent Rzeczypospolitej nie może być pociągnięty do odpowiedzialności w okresie urzędowania.

Art. 39

(1) Prezydent Rzeczypospolitej składa przed objęciem urzędu przysięgę treści następującej:

Świadom odpowiedzialności wobec (Boga,) historii i narodu za losy Polski i Polaków, przysięgam na urzędzie Prezydenta Rzeczypospolitej: praw zwierzchniczych państwa bronić, jego godności strzec, ustawę konstytucyjną stosować, względem wszystkich obywateli równą kierować się sprawiedliwością, zło i niebezpieczeństwo od Rzeczypospolitej odwracać, a troskę o jej dobro za naczelný poczytywać sobie obowiązek. (Tak mi dopomóż Bóg).

(2) Jeśli Prezydentem wybrano osobę niewierzącą, może w rocie przysięgi opuścić słowa umieszczone w nawiasach.

(3) Akt złożenia przysięgi stwierdzą podpisem: nowoobрани Prezydent Rzeczypospolitej oraz osoby urzędowe, obecne przy zaprzysiężeniu.

Art. 40

(1) Okres urzędowania Prezydenta Rzeczypospolitej trwa lat sześć.

(2) Prezydent Rzeczypospolitej osobnym aktem, ogłoszonym w gazecie rządowej, wyznacza swego następcę na wypadek opróżnienia się urzędu przed upływem kadencji, albo powstania sytuacji uniemożliwiającej sprawowanie przez niego urzędu, szczególnie w czasie wojny albo nadzwyczajnych okoliczności, uniemożliwiających przeprowadzenie wyborów.

(3) Jeśli przed upływem kadencji nastąpi (a) zgon Prezydenta Rzeczypospolitej, (b) zrzeknie się on urzędu, (c) nie może trwale go sprawować - Marszałek Senatu zwoła posiedzenie Sejmu celem stwierdzenia, że urząd Prezydenta został opróżniony.

(4) Uchwałą, uznającą urząd za opróżniony z powodu okoliczności określonych w pkt. (c), wymaga kwalifikowanej większości 3/5 ustawowej liczby posłów i senatorów.

(5) Po uznaniu urzędu Prezydenta za opróżniony, Marszałek Senatu odbierze od wyznaczonego następcy Prezydenta przysięgę, przekaze mu urząd i zarządzi na najbliższą jesień, lecz nie wcześniej niż za trzy miesiące, wybory Prezydenta.

(6) Jeżeli Prezydent nie wyznaczył następcy, albo nie może on przejąć urzędu, jako Prezydent zaprzysiężony zostaje Marszałek Senatu, a jeśli jest to niemożliwe Marszałek Izby Poselskiej, a po nim w kolejności Kanclerz, inni Ministrowie w porządku wyliczonym w Konstytucji, a w końcu senatorowie według starszeństwa

wyboru, ilości otrzymanych głosów i rzeczywistej możliwości przejęcia urzędu.

Art. 41

(1) W razie wojny albo podczas nadzwyczajnych okoliczności uniemożliwiających przeprowadzenie wyborów, okres urzędowania Prezydenta Rzeczypospolitej przedłuża się do najbliższej jesieni po zawarciu pokoju lub ustaniu nadzwyczajnych okoliczności, ale nie mniej, niż o trzy miesiące.

(2) W takich okolicznościach, w razie zgonu, zrzeczenia się urzędu lub niemożności jego wykonywania przez Prezydenta Rzeczypospolitej, jego następcą przejmuje urząd automatycznie, bez uprzedniej uchwały Sejmu i sprawuje go do najbliższej jesieni po zawarciu pokoju lub ustaniu nadzwyczajnych okoliczności, ale przez co najmniej trzy miesiące.

(3) Ustęp (6) Artykułu 40 stosuje się odpowiednio.

B. IZBA POSELSKA

Art. 42

- (1) Izba Poselska składa się z 444 posłów.
- (2) Kadencja jej trwa cztery lata.
- (3) Wybiera ze swego grona Marszałka i Wicemarszałków Izby oraz powołuje komisje.
- (4) Działa zgodnie z Regulaminem, uchwalonym przez Sejm.

Art. 43

- (1) Izba Poselska zajmuje się wyłącznie stanowieniem prawa.
- (2) Każdy poseł ma inicjatywę ustawodawczą.
- (3) Izba obowiązana jest rozpatrzyć projekty ustaw, przedłożone przez Prezydenta lub Senat, lub zgłoszone i podpisane przez 100 tys. obywateli.
- (4) Ustawy, uchwalone przez Izbę, Marszałek przesyła Prezydentowi Rzeczypospolitej do ogłoszenia.
- (5) Funkcje rządzenia państwem oraz kontroli nad działalnością Rządu i innych władz wykonawczych nie należą do Izby Poselskiej.

Art. 44

- (1) Izba Poselska pracuje w trzech sesjach zwyczajnych, przez co najmniej 25 tygodni w roku, przy czym powinny odbyć się przynajmniej 42 posiedzenia.

(2) Sesja zimowa Izby Poselskiej będzie otwarta corocznie najpóźniej w listopadzie i nie może być zamknięta przed upływem dwunastu tygodni, chyba że projekt budżetu uzyska akceptację w terminie wcześniejszym.

(3) Sesja wiosenna będzie otwarta najpóźniej w marcu i nie może być zamknięta przed upływem dwunastu tygodni, chyba że senacki wniosek o absolutorium dla Rządu zostanie wcześniej zaaprobowany, a projekty ustaw złożone przez Prezydenta lub Senat rozpatrzone.

(4) Sesja jesienna będzie otwarta najpóźniej w pierwszej dekadzie września, a w roku wyborów do Izby Poselskiej musi być zamknięta najpóźniej w pierwszej dekadzie października.

Art. 45

(1) Prezydent Rzeczypospolitej według swego uznania może w każdym czasie zarządzić otwarcie sesji nadzwyczajnej Izby Poselskiej, a uczyni to w ciągu trzydziestu dni na wniosek co najmniej jednej trzeciej ustawowej liczby posłów.

(2) Podczas sesji nadzwyczajnej przedmiotem obrad Izby mogą być wyłącznie sprawy, wymienione w zarządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej albo we wniosku o otwarcie takiej sesji, zgłoszonym przez posłów, oraz sprawy, których załatwienie na najbliższej sesji wymagają ustawy lub regulamin, albo które Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Kanclerza, Marszałka Izby Poselskiej lub Marszałka Senatu uzna za nagłe.

Art. 46

(1) Kanclerz, Ministrowie i delegowani przez nich parlamentarni sekretarze stanu mają prawo brać udział w posiedzeniach Izby oraz przemawiać poza kolejnością mówców.

(2) Projekt ustawy, złożony z inicjatywy Prezydenta Rzeczypospolitej przedstawia Kanclerz lub delegowany przez niego parlamentarny sekretarz stanu, projekt ustawy budżetowej - Minister Gospodarki Narodowej, projekt ustawy o obowiązkowym powoływaniu do wojska - Minister Obrony Narodowej.

(3) Projekt ustawy złożony z inicjatywy Senatu oraz wniosek Senatu o udzielenie absolutorium Rządowi przedstawia delegowany senator.

C. SENAT

Art. 47

(1) Senat liczy 124 senatorów.

(2) Na liczbę tę składa się 7 ministrów i 12 wojewodów, mianowanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej spośród osób wybranych na urzędy w głosowaniu powszechnym, oraz 105 kasztelanów, wybranych bezpośrednio.

(3) Jeśli Prezydent mianuje ministrem lub wojewodą kasztelana - liczebność Senatu zmniejsza się o jednego senatora.

(4) Jeśli Prezydent odwoła ministra lub wojewodę, na to miejsce mianując innego - odwołany pozostaje w składzie Senatu do najbliższych wyborów, ale bez głosu decydującego.

(5) Kasztelani wybierani są na sześć lat w taki sposób, aby co dwa lata odnawiała się trzecia część Senatu (35 senatorów).

(6) Na wniosek Prezydenta Senat wybiera ze swego grona Marszałka i Wicemarszałków oraz komisje.

(7) Pracuje on wedle Regulaminu uchwalonego przez Sejm.

Art. 48

(1) Senat sprawuje kontrolę nad działalnością Rządu i administracji państwowej.

(2) Kontrola nad działalnością rządu wyraża się w prawie Senatu do: (a) żądania ustąpienia Ministra lub innej osoby, pełniącej funkcje rządowe; (b) interpelowania Rządu lub poszczególnych Ministrów; (c) akceptowania rządowego projektu

ustawy o budżecie; (d) podejmowania uchwał zalecających rządowi lub poszczególnym ministrom podjęcie wskazanych działań; (e) zatwierdzania corocznie zamknięć rachunków państwowych i sporządzania wniosku o udzielenia Rządowi absolutorium; (f) udziału w wykonywaniu kontroli nad długami państwa.

(3) Senat wybiera Prezesa i członków kolegium Najwyższej Izby Kontroli, wysłuchuje sprawozdań NIK i zleca jej ewentualne kontrole dodatkowe.

Art. 49

Senat może z własnej inicjatywy uchwalić projekt ustawy i przesłać go do Izby Poselskiej.

Art. 50

(1) Senat bada umowy zawarte przez Rząd lub jego przedstawicieli z rządami państw obcych, bądź z organizacjami międzynarodowymi i przesyła je Prezydentowi Rzeczypospolitej z wnioskiem ratyfikacyjnym.

(2) Jeżeli Senat odmówi wezwaniu Prezydenta, aby przesłać mu celem ratyfikowania umowę międzynarodową, Sejm na najbliższej sesji zwyczajnej obowiązany jest zwykłą większością głosów uchwalić wniosek ratyfikacyjny.

(3) W wypadku gdyby Sejm zaniedbał tego obowiązku, Prezydent Rzeczypospolitej może ratyfikować umowę bez wniosku.

Art. 51

(1) Senat pracuje nieprzerwanie.

(2) W tym celu powoływane są stałe komisje i podkomisje, odpowiadające tematycznie poszczególnym działom pracy Rządu i administracji państwowej.

(3) Senat może powoływać komisje nadzwyczajne, w tym komisje śledcze.

(4) Wszystkie władze i urzędy państwowe i samorządowe są obowiązane odpowiadać wyczerpująco na zapytania komisji i podkomisji senackich oraz senatorów.

(5) Każdy obywatel obowiązany jest stawić się na żądanie przed komisją lub podkomisją senacką i udzielić zaprzysiężonych wyjaśnień.

Art. 52

(1) Wszyscy senatorowie, z wyjątkiem Ministrów, zobowiązani są do czynnej pracy w komisjach i podkomisjach.

(2) Ministrowie nie mogą wchodzić w skład komisji i podkomisji, ale mogą brać udział w ich obradach.

(3) W posiedzeniach plenarnych Senatu uczestniczą oni z głosem decydującym.

(4) Wojewodowie mogą się wstrzymać od uczestnictwa w komisjach i podkomisjach nadzwyczajnych.

(5) Kasztelanowie nie mogą pełnić innych funkcji państwowych ani samorządowych, wszyscy senatorowie nie mogą być zatrudnieni ani prowadzić działalności zawodowej na własny rachunek - z wyjątkiem twórczości naukowej, artystycznej, literackiej lub publicystycznej.

Art. 53

(1) Sesje Senatu - zimową, wiosenną i jesienną - otwiera się w tych samych terminach, co sesje Izby Poselskiej.

(2) Podczas sesji zimowej Senat dokonuje akceptacji projektu rządowej ustawy budżetowej; podczas sesji wiosennej Senat wysłuchuje sprawozdania NIK i nie później niż, w drugiej dekadzie

kwietnia przesyła do Izby Poselskiej wniosek o udzielenie Rządowi absolutorium.

(3) Prezydent Rzeczypospolitej może zarządzić otwarcie sesji nadzwyczajnej Senatu.

(4) Przepisy Art. 45 stosuje się odpowiednio.

Art. 54

(1) Senat, komisje i podkomisje senackie mogą podjąć w każdej sprawie uchwałę.

(2) Władze państwowe i samorządowe powinny brać te uchwały pod uwagę, ale nie są one dla nich wiążące.

(3) Jedynie uchwały nadzwyczajnych senackich komisji śledczych zobowiązują Prezydenta Rzeczypospolitej, aby nakazał Strażnikowi Praw wystąpienie z oskarżeniem do Sądu, chyba że Sąd wcześniej przejmie sprawę z własnej inicjatywy.

D. STANY POŁĄCZONE

Art. 55

(1) Sejm obraduje jako stany połączone: Prezydent, Izba Poselska, Senat.

(2) Pod nieobecność Prezydenta zastępuje go Kanclerz.

(3) Obradom przewodniczą, w imieniu i na polecenie Prezydenta, kolejno Marszałkowie i Wicemarszałkowie Izby Poselskiej i Senatu.

(4) Sejm uchwała Regulamin obrad Sejmu, a także Regulaminy obrad Izby Poselskiej i Senatu.

Art. 56

(1) Sejm uchwała ustawy kardynalne, budżet, ustawę o obowiązkowym powołaniu do wojska, rozstrzyga o ustawach, których ogłoszenie Prezydent Rzeczypospolitej wstrzymał oraz może uchwalić każdą inną ustawę na wniosek Prezydenta, albo jednej trzeciej łącznej ustawowej liczby posłów i senatorów.

(2) Udziela Rządowi absolutorium.

(3) Ogłasza o powstaniu i zakończeniu stanu wojny, a także zakończeniu stanu wyjątkowego.

(4) Uchwala korektury formalne i poprawki merytoryczne do Konstytucji oraz przyjmuje projekt nowej Konstytucji.

(5) Jest władny postawić Prezydenta Rzeczypospolitej, Ministrów, posłów i senatorów w stan oskarżenia przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Art. 57

(1) Sejm obraduje w sesjach.

(2) Sesje zwyczajne Sejmu są dwie: budżetowa - po zamknięciu sesji zimowych Izby Poselskiej i Senatu, oraz absolutoryjna - po zamknięciu, albo w przerwie sesji wiosennych Izby Poselskiej i Senatu.

(3) Sesje specjalne Sejmu odbywają się w związku z wyborami: co dwa lata - sesja inauguracyjna, co sześć lat - sesje konwokacyjna, elekcyjna i nominacyjna.

(4) Prezydent może zwołać sesję nadzwyczajną Sejmu z własnej inicjatywy, a jest zobowiązany zwołać ją w terminie trzech tygodni na wniosek Izby Poselskiej lub Senatu, przyjęty większością dwu trzecich głosów.

(5) Art. 45 stosuje się odpowiednio.

IV. RZĄD

Art. 58

(1) Rząd kieruje wszystkimi sprawami Rzeczypospolitej, nie zastrzeżonymi dla innych organów władzy.

(2) Rząd składa się z siedmiu Ministrów.

(3) Działają oni wspólnie jako Rada Ministrów, oraz oddzielnie - prowadząc poszczególne dziedziny życia państwowego i kierując poszczególnymi działami administracji państwowej.

(4) Wszystkie urzędy państwowe, z wyjątkiem podległych bezpośrednio Prezydentowi Rzeczypospolitej albo Izbom - muszą podlegać odpowiedniemu ministrowi, który za ich działalność ponosi odpowiedzialność.

(5) Kanclerz Rzeczypospolitej, jako Pierwszy Minister, zwołuje posiedzenia i przewodniczy Radzie Ministrów oraz koordynuje działania innych Ministrów. Ponadto jest dysponentem Pieczęci Wielkiej Rzeczypospolitej i podlega mu resort sprawiedliwości.

(6) Minister Spraw Wewnętrznych Rzeczypospolitej odpowiada za administrację państwową oraz ogół spraw wewnętrznych państwa.

(7) Minister Obrony Narodowej odpowiada za obronę państwa.

(8) Minister Oświaty, Nauki i Kultury odpowiada za wszystkie sprawy związane z życiem duchowym narodu.

(9) Minister Gospodarki Narodowej Rzeczypospolitej odpowiada na gospodarkę narodową i administruje Skarbem Państwa.

(10) Minister Spraw Socjalnych Rzeczypospolitej odpowiada za ogół problemów materialnego egzystowania obywateli.

(11) Minister Spraw Zagranicznych odpowiada za stosunki zewnętrzne państwa i jest dysponentem Pieczęci Mniejszej Rzeczypospolitej.

(12) W wypadku niemożności spełniania funkcji Pierwszego Ministra przez Kanclerza, pełnią ją inni Ministrowie, wedle podanej wyżej kolejności.

(13) Organizację Rządu, a w szczególności zakres działania Pierwszego Ministra, Rady Ministrów i Ministrów - określi dekret Prezydenta Rzeczypospolitej.

(14) Może on zwołać w każdym terminie posiedzenie Rady Ministrów pod własnym przewodnictwem.

Art. 59

(1) Pieczęcią Mniejszą Rzeczypospolitej pieczętowane są umowy określone w Art. 50 przed ratyfikacją.

(2) Pieczęcią Wielką Rzeczypospolitej pieczętowane są podpisane przez Prezydenta Rzeczypospolitej ustawy, dekrety, ratyfikowane umowy międzynarodowe i inne akty urzędowe.

Art. 60

(1) Pierwszy Minister, Ministrowie i Rada Ministrów mają prawo wydawać rozporządzenia i zarządzenia celem wykonania aktów ustawodawczych, i z powołaniem się na nie.

(2) Nie mogą one stać w sprzeczności z aktami ustawodawczymi i będą ogłaszane w Dzienniku Ustaw.

Art. 61

Ministrowie są odpowiedzialni politycznie przed Prezydentem Rzeczypospolitej i mogą być przez niego w każdym czasie odwołani.

Art. 62

(1) Senat, w wykonaniu prawa kontroli parlamentarnej nad działalnością Rządu, może zażądać ustąpienia Rządu lub Ministra.

(2) Wniosek taki może być zgłoszony tylko podczas sesji zwyczajnej, a głosowanie nad nim nie może się odbyć na posiedzeniu, podczas którego został zgłoszony.

(3) Jeżeli za wnioskiem wypowie się Senat zwykłą większością głosów, a Prezydent Rzeczypospolitej w ciągu dwu tygodni nie odwoła Rządu lub Ministra, na najbliższym posiedzeniu Senat może większością dwu trzecich głosów zażądać zwołania nadzwyczajnej sesji Sejmu celem przegłosowania wniosku o odwołanie Rządu lub Ministra.

(4) Jeżeli Sejm wypowie się za wnioskiem, uchwalonym przez Senat, Prezydent Rzeczypospolitej odwoła Rząd lub Ministra chyba, że rozwiąże Izbę Poselską i Senat.

Art. 63

(1) Niezależnie od odpowiedzialności politycznej - przed Prezydentem Rzeczypospolitej - i parlamentarnej - przed Senatem i Sejmem - Ministrowie ponoszą odpowiedzialność konstytucyjną przed Trybunałem Konstytucyjnym, za umyślne naruszenie Konstytucji dokonane w związku z urzędowaniem.

(2) Prawo pociągania Ministra do odpowiedzialności konstytucyjnej przysługuje wyłącznie Sejmowi.

(3) Uchwała Sejmu oddająca Ministra pod sąd Trybunału Konstytucyjnego, zapada większością trzech piątych głosów przy obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów i senatorów.

Art. 64

(1) Skarb Państwa skupia cały majątek nieruchomy i ruchomy oraz inne walory majątkowe Rzeczypospolitej.

(2) Administruje nim Minister Gospodarki Narodowej.

(3) Senacka Komisja Skarbu utrzymuje stały nadzór nad Skarbem Państwa.

(4) Powołuje ona na wniosek Ministra Gospodarki Narodowej syndyków Skarbu Państwa, mających powierzoną pieczę nad wydzieloną częścią majątku państwowego oraz reprezentujących Skarb Państwa w spółkach i innych przedsięwzięciach gospodarczych.

(5) Wszystkie przychody Rzeczypospolitej kierowane są do Skarbu Państwa.

(6) Wypłaty ze Skarbu Państwa dokonywane są w oparciu o ustawę budżetową lub ustawę sejmową o nadzwyczajnych kredytach.

(7) W okolicznościach nadzwyczajnych, określonych przez ustawę, wypłata może nastąpić w oparciu o dekret Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 65

(1) Rządowi podlega centralna i terenowa administracja państwowa.

(2) Centralna administracja państwowa obejmuje ministerstwa oraz inne centralne urzędy i instytucje.

(3) Terenowa administracja państwowa występuje na szczeblu powiatu.

(4) Składają się na nią starostwa powiatowe oraz wyspecjalizowane agendy terenowe poszczególnych ministerstw.

(5) Organa terenowe resortów na szczeblu województw można powołać jedynie ustawą kardynalną.

Art. 66

(1) Niektóre funkcje administracji państwowej mogą być zlecane samorządom.

(2) W tym zakresie występują one wówczas jako część administracji państwowej.

Art. 67

(1) Rada Ministrów ustala podział Rzeczypospolitej na powiaty.

(2) Każdy powiat obejmuje gminy wiejskie i miejskie.

(3) Województwo powinno być podzielone co najmniej na pięć powiatów.

Art. 68

(1) Starostów powiatowych powołuje Minister Spraw Wewnętrznych.

(2) Są oni przedstawicielami Rządu Rzeczypospolitej, kierują starostwami powiatowymi, podlega im Policja Państwowa w powiecie, nadzorują i koordynują działalność wszystkich pozostałych agend administracji państwowej.

(3) Minister Spraw Wewnętrznych może powoływać starostów generalnych, zlecając im zadania określone tematycznie albo obowiązki nadzoru i koordynacji grupy powiatów, nie mniejszej jednak niż obejmującej dwa województwa.

(4) Są oni częścią centralnej administracji państwowej.

Art. 69

(1) Organizację administracji rządowej, a w szczególności zakres działania jej organów, określi dekret Prezydenta Rzeczypospolitej.

(2) Rada Ministrów w drodze uchwały zarządzi, które stanowiska w administracji państwowej wymagają obsady przez mianowanych urzędników służby cywilnej.

V. SAMORZĄDY

Art. 70

(1) Tworzy się samorządy gminne i samorządy wojewódzkie.

(2) Prawa miejskie nadaje dekretem Prezydent Rzeczypospolitej.

(3) Samorządy gminne i wojewódzkie posiadają osobowość prawną.

(4) Samorządy gminne mogą posiadać, nabywać i zbywać majątek (własność komunalna), a w granicach określonych ustawą powoływać przedsiębiorstwa samodzielnie lub wspólnie z innymi gminami.

Art. 71

(1) Województwa powołuje się i określa ich granice drogą ustawy.

(2) Każde z nich obejmuje region, możliwie wyraźnie wyodrębniony pod względem geograficznym, historycznym, kulturowym, gospodarczym i komunikacyjnym.

Art. 72

(1) Gminy powołuje i określa ich granice Senat, podejmując uchwałę na wniosek odpowiedniego wojewody.

(2) W zależności od ich charakteru, gminy dzielą się na miejskie i wiejskie.

(3) Wewnętrzny podział gmin na gromady wiejskie, osady, osiedla, a także dzielnice miasta wydzielonego nadaje odpowiednia Rada Gminna lub Rada Miejska.

Art. 73

- (1) Na czele gminy wiejskiej stoi Wójt i Rada Gminna.
- (2) Wybiera ona Podwójciego oraz Zarząd Gminny.
- (3) Na czele Zarządu Gminnego stoi Wójt, a w wypadku powołania go do pełnienia urzędu państwowego lub ziemskiego - Podwójci.
- (4) Mieszkańcy poszczególnych gromad wiejskich i osad wybierają sołtysów.

Art. 74

- (1) Na czele gminy miejskiej stoi Burmistrz i Rada Miejska.
- (2) W gminie obejmującej miasto o ponad 100 tysiącach mieszkańców zamiast Burmistrza wybiera się Prezydenta Miasta.
- (3) Rada Miejska wybiera Regenta Grodzkiego oraz Zarząd Miejski.
- (4) Na czele zarządu Miejskiego stoi Burmistrz lub Prezydent Miasta, a w wypadku powołania go do pełnienia urzędu państwowego lub ziemskiego - Regent Grodzki.
- (5) Mieszkańcy gromad wiejskich i osad, mieszczących się w granicach administracyjnych gmin miejskich, wybierają sołtysów, mieszkańcy osiedli - rady osiedlowe, mieszkańcy dzielnic - burmistrzów dzielnicy i rady dzielnicowe.

Art. 75

- (1) Na czele województwa stoi Wojewoda oraz Sejmik ziemski, określane przymiotnikową nazwą danego województwa.
- (2) Sejmik ziemski składa się w 2/3 z posłów ziemskich - wybranych bezpośrednio przez obywateli oraz w 1/3 z posłów komunalnych - wybranych przez samorządy gminne.

- (3) Prezydent Rzeczypospolitej mianuje Wojewodę spośród posłów ziemskich albo wójtów, burmistrzów i prezydentów miast danego województwa.

Art. 76

- (1) Sejmik ziemski pracuje w sesjach i komisjach.
- (2) Zbiera się na dwie sesje zwyczajne: wiosenną i jesienną.
- (3) Sesja wiosenna nie może się zakończyć przed uchwaleniem budżetu.
- (4) Z własnej inicjatywy, albo na wniosek 1/3 posłów, Wojewoda zwołuje sesję nadzwyczajną.
- (5) Posiedzeniom Sejmiku przewodniczy Wojewoda.
- (6) Sejmik ziemski podejmuje uchwały stanowiące, w granicach ustaw normujące problemy województwa.
- (7) Uchwałą podjętą większością dwóch trzecich głosów Sejmik ziemski może wystąpić do Prezydenta Rzeczypospolitej o odwołanie Wojewody.
- (8) Jeśli Prezydent Rzeczypospolitej w terminie dwóch tygodni nie wyznaczy nowego Wojewody, zobowiązany jest rozwiązać Sejmik ziemski i rozpisać nowe wybory.

Art. 77

- (1) Dochody samorządów terytorialnych pochodzą z subwencji budżetu państwa, nadzwyczajnych kredytów ze Skarbu Państwa, podatków lokalnych i dodatkowych, spadków, zapisów i darowizn.
- (2) Dochody gmin mogą ponadto pochodzić z subwencji wojewódzkich oraz dochodów z własności komunalnej.

(3) Samorządy terytorialne otrzymują do swej dyspozycji na mocy ustawy budżetowej, jako subwencję, część dochodów Skarbu Państwa z podatków zebranych w danym roku.

(4) Mogą one ponadto w granicach ustawy uchwalać pobór podatków lokalnych i dodatkowych, pobieranych jako podatki ziemskie i gminne.

(5) Sejmik ziemski może uchwalić pobór podatków ziemskich w wysokości nie przekraczającej 15% wpływów podatkowych Skarbu Państwa z danego województwa do Skarbu Państwa.

(6) Rada Gminna lub Miejska może uchwalić pobór podatków gminnych w wysokości nie przekraczającej 25% wpływów podatkowych Skarbu Państwa z danej gminy.

(7) Ustawa podatkowa określi charakter i sposób pobierania podatków lokalnych.

Art. 78

(1) Posłowie ziemscy korzystają z rękojmi nietykalności za działalność wynikającą z ich uczestnictwa w pracach Sejmiku ziemskiego.

(2) Art. art. 30, 31, 32 stosuje się odpowiednio.

(3) Uprawnienie, o którym mowa w Art. 32 ust. (3) przysługuje Marszałkowi Senatu, a uchwała Senatu może być podjęta tylko na wniosek odpowiedniego Wojewody.

Art. 79

(1) Dla poszczególnych dziedzin życia gospodarczego powołuje się samorząd gospodarczy, obejmujący izby rolnicze, przemysłowo-handlowe, rzemieślnicze, pracy, wolnych zawodów oraz inne zrzeszenia publiczno-prawne.

(2) Mogą one być łączone w związki i otrzymywać osobowość publiczno-prawną.

(3) W skład izb pracy wchodzi przedstawiciele związków zawodowych oraz pracowników niezrzeszonych.

(4) W przedsiębiorstwach z udziałem Skarbu Państwa należy, a w pozostałych można, powoływać samorządy pracownicze.

(5) Organizację i sposób powoływania samorządów gospodarczych określa ustawy.

(6) Nadzór nad działalnością samorządu gospodarczego sprawuje Senat.

(7) Może on występować z wnioskiem do Sejmu o czasowe nadanie poszczególnym samorządom gospodarczym obowiązków i uprawnień administracji państwowej.

(8) Do rozważania zagadnień, dotyczących całokształtu życia gospodarczego, opiniowania projektów ustaw gospodarczych, a także harmonizowania poczynań w poszczególnych gałęziach gospodarstwa narodowego - Senat drogą uchwały powołuje Naczelną Izbę Gospodarczą, złożoną zarówno z pracodawców, jak pracowników oraz osób prowadzących działalność zarobkową osobiście.

VI. ORGANA POŚREDNICZĄCE

Art. 80

(1) Obywatele pragnący uczestniczyć w sprawowaniu władzy łączą się w partie polityczne.

(2) Głównym zadaniem partii politycznych jest przedstawianie alternatywnych rozwiązań programowych i personalnych.

(3) W tym celu wysuwają one kandydatów do wybieralnych władz państwowych i samorządowych.

Art. 81

(1) W celu obrony swych interesów pracownicy łączą się w związki zawodowe, wytwórcy - w związki wytwórców, osoby uprawiające zawody indywidualne - w związki odpowiednich profesji, pracodawcy - w związki pracodawców.

(2) Decyzje organów państwowych i samorządowych, dotyczące spraw będących przedmiotem zainteresowania związków wskazanych w ust. (1), powinny być poprzedzone uzyskaniem opinii odpowiednich związków oraz brać pod uwagę porozumienia zawarte między nimi.

Art. 82

(1) W celu wspierania bądź prowadzenia działań charytatywnych, pomocy społecznej, ekologicznych, rozwoju oświaty, nauki, kultury, twórczości, opieki nad wartościami kulturowymi, oraz w innych celach społecznych i humanitarnych obywatele mogą łączyć się w stowarzyszenia, którym odpowiedni organ administracji pań-

stwowej nada status stowarzyszeń wyższej użyteczności publicznej.

(2) Mogą one uczestniczyć w programach prowadzonych przez organa administracji państwowej i przez samorządy, a także wykonywać zlecone przez nie zadania.

(3) Dla realizacji tych celów władze państwowe i samorządowe mogą udzielać im subwencji.

VII. USTAWODAWSTWO

Art. 83

(1) Aktami ustawodawczymi są: (a) ustawy konstytucyjne; (b) ustawy kardynalne; (c) ustawy; (d) dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej.

(2) Żaden akt ustawodawczy nie może stać w sprzeczności z Konstytucją.

(3) Aktami prawnymi, wykonawczymi wobec aktów ustawodawczych, są rozporządzenia i zarządzenia.

(4) Rozporządzenia są aktami prawnymi powszechnie obowiązującymi, zarządzenia są wewnętrznymi aktami prawnymi organów administracji państwowej i samorządów.

(5) Wydawane są one na mocy wyraźnego upoważnienia, zawartego w akcie ustawodawczym i podlegają kontroli co do ich zgodności z aktami ustawodawczymi.

Art. 84

(1) Sejmiki ziemskie, Rady Gminne i Miejskie mogą podejmować uchwały stanowiące, w granicach aktów ustawodawczych normujące zagadnienia regionalne i lokalne oraz ustanawiające przepisy prawa miejscowego.

(2) Uchylenie lub nowelizacja ustawy, będącej podstawą dla uchwały stanowiącej, powoduje konieczność jej uchylecia lub zmiany w terminie sześciu tygodni.

(3) Po bezskutecznym upływie tego terminu, uchwała stanowiąca zostaje zawieszona z mocy prawa.

Art. 85

(1) Ustawami konstytucyjnymi są: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy wprowadzające poprawki lub korekty do Konstytucji.

(2) Ustawy konstytucyjne uchwała się w szczególnym trybie, przewidzianym dla zmiany Konstytucji.

(3) Ustawy kardynalne określają prawa kardynalne i kwestie ustrojowe.

(4) Ustawy kardynalne rozpatruje najpierw Izba Poselska, a następnie na jej wniosek uchwała je Sejm.

(5) Ustawę o budżecie, o kredytach dodatkowych i nadzwyczajnych, o udzieleniu absolutorium Rządowi oraz ustawę o obowiązkowym powołaniu do służby wojskowej rozpatrują najpierw oddzielnie Izba Poselska i Senat, a następnie uchwała Sejm.

(6) Ustawy uchwała Izba Poselska.

(7) Nie ogranicza to prawa Sejmu do uchwalenia każdej ustawy, także nie rozpatrywanej wcześniej w Izbie Poselskiej.

(8) Dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej, z wyjątkiem określonych w Art. 36, wymagają kontrasygnaty odpowiedniego Ministra.

(9) Obywatele mogą bezpośrednio uczestniczyć w stanowieniu prawa w drodze referendum.

(10) Warunki przeprowadzenia referendum określają ustawy kardynalne, przeprowadzenie referendum zarządza Sejm.

Art. 86

(1) Prawo inicjatywy ustawodawczej służy posłom do Sejmu, Prezydentowi Rzeczypospolitej oraz Senatowi.

(2) Projekt ustawy z wnioskiem o jej uchwalenie może skierować do Izby Poselskiej grupa nie mniejsza niż 100 tysięcy obywateli.

(3) Inicjatywa ustawodawcza w sprawach budżetu i obowiązkowego powołania do służby wojskowej należy wyłącznie do Prezydenta Rzeczypospolitej.

(4) Inicjatywa ustawodawcza w sprawie udzielenia absolutorium Rządowi należy wyłącznie do Senatu.

(5) Izba Poselska nie może bez zgody Senatu uchwalić ustawy, pociągającej za sobą wydatki, dla których nie ma pokrycia w budżecie.

Art. 87

(1) Zaciągnięcie pożyczki państwowej, nałożenie podatków lub opłat publicznych, ustanowienie ceł lub monopolu, ustalenie systemu monetarnego, jak również przyjęcie gwarancji finansowej przez Skarb Państwa - może nastąpić tylko na mocy aktu ustawodawczego.

(2) Ustawa określi warunki zbycia lub obciążenia nieruchomości majątku państwowego lub komunalnego.

Art. 88

(1) Państwo nie może pozostawać bez budżetu.

(2) Jest on ustalany corocznie ustawą sejmową.

(3) Jeśli wskutek okoliczności nadzwyczajnych Sejm lub jego Izby nie mogą się zebrać, preliminarium budżetowe określa dekretem Prezydent Rzeczypospolitej.

(4) Będzie ono przedstawione Sejmowi na najbliższej sesji.

(5) Jeżeli z powodu rozwiązania Izby Poselskiej lub obu Izb, budżet nie został przedstawiony i uchwalony - Prezydent dekretem upoważni Rząd do pobierania dochodów i czynienia wydatków w

granicach zeszłorocznego budżetu aż do czasu uchwalenia provizorium budżetowego lub budżetu na pierwszej sesji nowego Sejmu.

Art. 89

(1) Projekt budżetu Państwa Rząd przygotowuje i przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej nie później, niż 60 dni przed rozpoczęciem roku budżetowego.

(2) Prezydent Rzeczypospolitej przesyła projekt budżetu Izbie Poselskiej i Senatowi najpóźniej wraz z ich zwołaniem na sesję zimową.

(3) Prezydent, którego kadencja wygasa w danym roku, choćby się ubiegał o ponowny wybór, nie może skierować projektu budżetu do Izb przed inauguracją nowej kadencji prezydenckiej.

(4) Na rozpatrzenie projektu budżetu pozostawia się Izbom czterydzieści pięć dni.

(5) Uchwały w sprawie przyjęcia projektu budżetu wraz z proponowanymi poprawkami Izby, przesyłają Prezydentowi Rzeczypospolitej.

(6) Zwołuje on sesję budżetową Sejmu w ciągu 14 dni od chwili otrzymania poprawek.

(7) Na pierwszym posiedzeniu sesji budżetowej Sejmu Prezydent Rzeczypospolitej wygłasza orędzie o stanie państwa oraz przedstawia zamiary Rządu na najbliższy rok.

(8) W debacie - po orędziu - głos może zabrać tylko dwóch posłów i dwóch senatorów, wyznaczonych przez Izbę Poselską i Senat, a reprezentujących zarówno większość, jak i mniejszość danej Izby.

(9) Komisje sejmowe mogą zażądać od poszczególnych ministrów, aby uzasadnili poszczególne pozycje budżetu.

(10) Poprawki do budżetu i całą ustawę budżetową Sejm uchwała zwykłą większością głosów.

(11) Jeśli nie zostanie ona uchwalona przed początkiem roku budżetowego, Rząd działa w oparciu o preliminarz budżetowy.

(12) Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie budżetu natychmiast po uchwaleniu go przez Sejm, ale najpóźniej w ostatnim dniu pierwszego kwartału roku budżetowego w brzmieniu: (a) nadanym przez Sejm; (b) uwzględniającym wszystkie poprawki, które Sejm zdążył uchwalić; (c) ustalonym w projekcie rządowym, jeżeli Sejm budżetu nie uchwalił w przewidzianym terminie.

(13) Jeśli Sejm złożony mu projekt budżetu w całości odrzuci, Prezydent rozwiąże obie Izby albo w ciągu siedmiu dni prześle do Sejmu nowy projekt budżetu lub prowizorium budżetowego.

Art. 90

(1) Rząd nie może czynić wydatków bez upoważnienia ustawowego, chyba że zachodzi nagła konieczność państwowa; w tym przypadku Rząd, na podstawie uchwały Rady Ministrów, za zgodą Prezydenta Rzeczypospolitej dokona niezbędnego wydatku.

(2) Prezydent obowiązany jest w terminie siedmiodniowym od podjęcia uchwały Rady Ministrów, przesłać Izbom projekt ustawy o przyznaniu kredytów dodatkowych.

(3) Senat na najbliższym posiedzeniu zadecyduje zwykłą większością głosów, czy wystąpić z wnioskiem o zwołanie nadzwyczajnej sesji Sejmu, czy też rozpatrzyć projekt ustawy na sesji zwyczajnej.

Art. 91

(1) Nie później niż 14 dni po otwarciu sesji wiosennej, Senat rozpatrzy sprawozdanie NIK z kontroli działalności Rządu oraz zamknąć rachunków państwowych.

(2) Wniosek o udzielenie lub odmówienie absolutorium Rządowi, lub poszczególnym ministrom Senat kieruje do Izby Poselskiej, powiadamiając o tym Prezydenta.

(3) Zwołuje on sesję absolutoryjną Sejmu w ciągu 21 dni od otrzymania wniosku Marszałka Izby Poselskiej.

(4) Sejm uchwała absolutorium zwykłą większością głosów.

Art. 92

(1) Ustawę uchwaloną przez Izbę Poselską albo ustawę kardynalną, lub ustawę uchwaloną przez Sejm Marszałek Izby Poselskiej natychmiast przekazuje Prezydentowi Rzeczypospolitej.

(2) Prezydent Rzeczypospolitej stwierdzi podpisem moc ustawy uchwalonej zgodnie z Konstytucją, poleci Kanclerzowi opatrzenie jej Pieczęcią Wielką Rzeczypospolitej oraz zarządzi jej ogłoszenie w Dzienniku Ustaw RP.

(3) Prezydent Rzeczypospolitej może zwrócić niepodpisaną ustawę Marszałkowi Izby Poselskiej z żądaniem ponownego jej rozpatrzenia i wniesienia odpowiednich poprawek.

(4) Jeśli Prezydent Rzeczypospolitej zwróci ustawę, lub nie ogłosi jej do końca następnej sesji zwyczajnej po sesji, na której została uchwalona - Izba Poselska albo Sejm, jeśli pierwotną ustawę uchwały Stany Połączone, może: (a) pozostawić sprawę bez biegu; (b) wnieść żądane poprawki; (c) ponownie uchwalić ustawę w niezmienionej formie zwykłą większością głosów.

(5) W przypadku (b) i (c) Prezydent Rzeczypospolitej obowiązany jest ogłosić ustawę, albo przedłożyć Sejmowi motywację, powodującą jej nie ogłoszenie.

(6) Jeśli Sejm kwalifikowaną większością trzech piątych głosów raz jeszcze uchwali ustawę, Prezydent Rzeczypospolitej obowiązany jest ją ogłosić.

(7) Prezydent Rzeczypospolitej nie może wstrzymać ogłoszenia ustawy o budżecie, o kredytach dodatkowych i nadzwyczajnych oraz o obowiązkowym powołaniu do służby wojskowej.

Art. 93

(1) W okresie między sesjami Izby Poselskiej, albo gdy jest rozwiązana, albo gdy straciła możliwość działania, a także w innych przypadkach określonych w Konstytucji lub w ustawie kardynalnej Prezydent Rzeczypospolitej może wydawać dekrety, równe co do mocy ustawie.

(2) Ilekroć Konstytucja lub ustawy dla unormowania danej dziedziny wymagają ustawy, dziedzina ta może być unormowana również dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej.

(3) Dekrety nie mogą dotyczyć: (a) zmiany Konstytucji; (b) ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu; (c) budżetu, poza przypadkiem przewidzianym w Art. 85; (d) nakładania podatków i ustanawiania monopolii; (e) systemu monetarnego; (f) zaciągania pożyczek państwowych; (g) zbywania i obciążania nieruchomości majątku państwowego.

(4) Dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej, po opatrzeniu Pieczęcią Wielką Rzeczypospolitej, ogłaszane są w Dzienniku Ustaw RP z powołaniem się na podstawę konstytucyjną.

Art. 94

(1) Prezydent Rzeczypospolitej powinien przedstawić dekret do akceptacji na najbliższej sesji zwyczajnej Izby Poselskiej.

(2) Jeśli dekret nie zostanie przedstawiony w ciągu trzech najbliższych posiedzeń, Izba Poselska może z własnej inicjatywy podjąć uchwałę akceptującą, zmieniającą lub uchylającą dekret.

(3) W przypadku braku uchwały, dekret traci moc po upływie sześciu miesięcy.

(4) Prezydent nie może wstrzymać ogłoszenia uchwały Izby Poselskiej dotyczącej wydanego dekretu.

Art. 95

Dekrety dotyczące organizacji Rządu, zwierzchnictwa Sił Zbrojnych, organizacji administracji rządowej, oraz innych spraw wyraźnie określonych przez Konstytucję lub ustawę kardynalną mogą być wydawane w każdym czasie, a zmieniane lub uchylane tylko przez dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej.

VIII. WYBORY ORGANÓW PRZEDSTAWICIELSKICH

Art. 96

(1) Wybory do organów przedstawicielskich są powszechne, równe, tajne, a z wyjątkiem przewidzianym w ustępie (4) bezpośrednio.

(2) Prezydenta Rzeczypospolitej, kasztelanów, prezydentów i burmistrzów miast, wójtów oraz posłów ziemskich wybiera się większością głosów.

(3) Posłów do Sejmu wybiera się proporcjonalnie do ilości głosów oddanych na poszczególne listy.

(4) Posłów komunalnych wybierają Rady gmin i miast.

(5) Radni mogą być wybierani systemem większościowym, proporcjonalnym lub mieszanym - w zależności od wielkości gminy.

(6) Przy wyborach większościowych i proporcjonalnych mogą być stosowane progi, określające minimalny procent głosów, wymagany dla uzyskania mandatu czy mandatów.

(7) Prawo wybierania ma każdy obywatel, który przed dniem zarządzenia wyborów ukończył 18 lat oraz korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich.

(8) Wykonywanie tego prawa zawieszają się dla osób odbywających służbę w Polskich Siłach Zbrojnych oraz w skoszarowanych jednostkach Policji Państwowej, oraz innych formacjach skoszarowanych, określonych przez ustawę.

(9) Prawo wybieralności do Izby Poselskiej, Senatu, Sejmiku ziemskiego, Rady gminy lub miasta ma każdy obywatel, mający prawo wybierania, jeżeli ukończył 21 lat.

(10) Prezydentem Rzeczypospolitej może zostać osoba, która ukończyła 30 lat, a prezydentem lub burmistrzem miasta oraz wójtem, jeżeli ukończyła 24 lata.

(11) Obywatele, urodzeni po roku 1990, ubiegający się o wybór na Prezydenta Rzeczypospolitej, muszą legitymować się ukończonymi studiami wyższymi, a ubiegający się o wybór na kasztelanów, posłów do Sejmu, prezydentów i burmistrzów miast, wójtów oraz posłów ziemskich i posłów komunalnych - ukończoną szkołą średnią.

(12) Szczegóły określi ordynacja wyborcza, uchwalona przez Sejm jako ustawa kardynalna.

Art. 97

(1) Wybory przeprowadzane są każdego parzystego roku, w ciągu dwu kolejnych niedziel października.

(2) Co dwa lata wybiera się 35 kasztelanów na sześć lat.

(3) Jeśli Senat zostanie rozwiązany przez Prezydenta, wybiera się 105 kasztelanów, po jednej trzeciej na dwa, cztery i sześć lat.

(4) Co dwa lata, na czteroletnią kadencję wybiera się albo posłów do Sejmu albo prezydentów i burmistrzów miast, wójtów, radnych, posłów ziemskich i komunalnych.

(5) Prezydenta Rzeczypospolitej wybiera się na sześć lat.

Art. 98

(1) Wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej dokonuje ogół obywateli.

(2) Natychmiast po zakończeniu sesji absolutoryjnej w roku wyborów prezydenckich Sejm zbiera się na sesję konwokacyjną.

(3) Podczas tej sesji Prezydent Rzeczypospolitej, senatorowie oraz posłowie zgłaszają kandydatów na Prezydenta.

(4) Zgłoszenie dokonane przez senatora lub posła musi być poparte 100 tysiącami podpisów obywateli.

(5) Zgłoszenie dokonane przez grupę 50 posłów i /lub senatorów nie wymaga poparcia podpisami.

(6) Zgłoszeni kandydaci przedstawiają Sejmowi swój program, odpowiadają na pytania oraz potwierdzają swą wolę kandydowania.

(7) Z przesłuchania sejmowego zwolniony jest ubiegający się o ponowny wybór Prezydent Rzeczypospolitej.

(8) Po zakończeniu przesłuchań Sejm ustala listę kandydatów i przyznaje im równe kredyty na prowadzenie kampanii wyborczej.

(9) Prezydencka kampania wyborcza trwa co najmniej trzy miesiące.

(10) Wybory Prezydenta odbywają się w niedzielę października, wyznaczoną na wybory do Senatu.

(11) Jeśli w pierwszej turze wyborów żaden z kandydatów nie uzyska bezwzględnej większości ważnie oddanych głosów - wybory między dwoma kandydatami którzy otrzymali największą ilość głosów przeprowadza się w następną niedzielę.

(12) Natychmiast po wyborach i zaprzysiężeniu nowych senatorów i posłów Sejm zbiera się na sesję elekcyjną.

(13) Może on większością dwóch trzecich głosów odrzucić wybór Prezydenta, a wówczas w przeciągu trzech miesięcy należy powtórzyć wybory prezydenckie między tymi samymi kandydatami.

(14) Jeżeli Prezydentem Rzeczypospolitej w powtórnych wyborach zostanie wybrana ta sama osoba, może natychmiast rozwiązać jedną lub obie Izby Sejmowe wedle własnego wyboru.

(15) Nowe wybory odbędą się w przeciągu trzech miesięcy.

(16) Jeśli Sejm nie odrzuci kandydata, zostanie on zaprzysiężony na sesji nominacyjnej, która odbędzie się 11 listopada.

(17) Prezydent Rzeczypospolitej obejmuje urząd w chwili zaprzysiężenia, a przekazuje go nowemu Prezydentowi w chwili jego zaprzysiężenia.

Art. 99

(1) Prezydent Rzeczypospolitej najpóźniej w chwili zakończenia sesji absolutoryjnej w roku wyborczym ogłasza dekretem datę wyborów do Izby Poselskiej i Senatu.

(2) Tryb zgłaszania kandydatów określa ordynacja wyborcza.

(3) Posłowie wybierani są w jednej turze, kasztelanowie w dwu turach.

(4) Najpóźniej w 14 dni po drugiej turze wyborów Sejm zbiera się na sesji inauguracyjnej.

(5) W jej trakcie Sejm sprawdza prawidłowość wyboru nowych posłów i senatorów, po czym składają oni ślubowanie przed Prezydentem Rzeczypospolitej.

(6) Kadencja Izby Poselskiej upływa w dniu wyborów.

(7) Kadencja kasztelanów upływa w chwili złożenia ślubowania przez ich następców.

Art. 100

(1) Prezydent Rzeczypospolitej może rozwiązać jedną lub obie Izby Sejmowe przed upływem kadencji wyłącznie z powodu określonego wyraźnie w Konstytucji lub ustawie kardynalnej.

(2) Termin nowych wyborów Prezydent Rzeczypospolitej określa w dekreście rozwiązującym Izbę.

(3) Powinny one odbyć się najpóźniej w terminie 120 dni od rozwiązania Izby.

(4) Jeżeli rozwiązanie Izby nastąpiło po 31 marca roku wyborczego, wybory odbędą się w normalnym jesiennym terminie.

Art. 101

(1) Tym samym dekretem i na ten sam termin co wybory do Senatu, Prezydent Rzeczypospolitej zarządza wybory samorządowe.

(2) Odbywają się one w latach, w których nie wypadają wybory posłów do Sejmu.

(3) Nowowyzbrane rady miejskie i gminne po ukonstytuowaniu się wybierają posłów komunalnych.

(4) Najpóźniej w sześć tygodni po dacie wyborów zbiera się sejmik ziemski.

Art. 102

(1) Jeśli czwarta część uprawnionych do głosowania zażąda odwołania rady gminnej lub miejskiej, na wniosek odpowiedniego wojewody Prezydent Rzeczypospolitej rozwiąże radę i zarządzi nowe wybory w terminie najpóźniej 14 tygodni.

(2) W przypadkach określonych przez Konstytucję lub ustawę kardynalną, jeżeli interes Rzeczypospolitej tego wymaga, Prezydent Rzeczypospolitej może rozwiązać sejmik ziemski.

(3) Art. 100 ust. (2), (3) i (4) stosuje się odpowiednio.

IX. RADA STANU

Art. 103

(1) Rada Stanu rozstrzyga o zgodności ustaw i ustaw kardynalnych z Konstytucją, o wzajemnej zgodności ustaw, nadzoruje wybory oraz powołuje Trybunał Konstytucyjny.

(2) Jest organem kolegialnym, złożonym z 12 radców stanu, marszałków Senatu i Izby Poselskiej oraz Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

(3) Przewodniczą Radzie Stanu kolejno wszyscy radcy stanu w kadencjach sześciomiesięcznych.

(4) Co dwa lata Izba Poselska i Senat przedstawiają Prezydentowi Rzeczypospolitej po 12 kandydatów na radców stanu, przy czym przynajmniej połowa z nich musi mieć wyższe wykształcenie prawnicze.

(5) Prezydent Rzeczypospolitej mianuje na kadencję sześciolletnią czterech radców stanu, przy czym co najmniej trzech z nich musi pochodzić spośród kandydatów przedstawionych przez Izby.

(6) Mianowania muszą uwzględniać, aby przynajmniej 8 radców stanu miało wyższe wykształcenie prawnicze.

(7) Przy pierwszym mianowaniu, Izby przedstawiają podwójną liczbę kandydatów, a Prezydent mianuje, uwzględniając postanowienia ust. ust. (4) i (5) dwunastu kandydatów, po czterech na kadencję dwuletnią, czteroletnią i sześciolletnią.

Art. 104

- (1) Przed Radą Stanu można zaskarżyć każdą ustawę kardynalną, ustawę i dekret, zarzucając im niezgodność z Konstytucją lub ustawami konstytucyjnymi, oraz każdą ustawę lub dekret, zarzucając im niezgodność z ustawą kardynalną.
- (2) Można też zaskarżyć sprzeczność występującą pomiędzy przepisami zawartymi w aktach ustawodawczych.
- (3) Prawo zaskarżenia przysługuje Prezydentowi Rzeczypospolitej, grupie 15 posłów lub senatorów, Kanclerzowi Rzeczypospolitej, sejmikowi ziemskiemu oraz Prezesom Izb Sądu Najwyższego, a także każdemu członkowi Rady Stanu.
- (4) Marszałkowie Izby Poselskiej i Senatu są obowiązani wnieść zaskarżenie, jeśli taka będzie uchwała odpowiedniej Izby.
- (5) Orzeczenia Rady Stanu przyjmowane są zwykłą większością głosów pod warunkiem, że uzyskały poparcie przynajmniej sześciu radców stanu.
- (6) Rada Stanu może uznać dany akt prawny lub jego część za nieważne z mocy prawa, albo zażądać usunięcia wskazanych sprzeczności.
- (7) Do czasu usunięcia sprzeczności, Rada Stanu jest władna zawiesić obowiązywanie odpowiednich fragmentów aktów prawnych.
- (8) Orzeczenie Rady Stanu zostaje przekazane Prezydentowi Rzeczypospolitej do ogłoszenia.
- (9) Prezydent może odmówić ogłoszenia, zobowiązany jest wówczas do natychmiastowego przekazania sprawy Sejmowi.
- (10) Decyzja Sejmu, podjęta w postaci ustawy kardynalnej lub ustawy, jest ostateczna.

- (11) Rada Stanu może z własnej inicjatywy zwrócić uwagę Sejmowi lub Izby Poselskiej na niezgodność z Konstytucją, bądź sprzeczność z inną ustawą, każdego projektu aktu prawnego, wniesionego pod obrady.

Art. 105

- (1) Rada Stanu sprawuje nadzór nad wyborami.
- (2) Bada z urzędu zgodność ordynacji wyborczej z Konstytucją.
- (3) Jej orzeczenia w tej mierze są ostateczne, a Sejm obowiązany jest je uwzględnić dokonując odpowiednich zmian w ordynacji wyborczej podczas najbliższej sesji.
- (4) Na początku roku kalendarzowego, w którym przypadają wybory, Rada Stanu wybiera spośród swego grona Przewodniczącego i dwóch wiceprzewodniczących Państwowej Komisji Wyborczej, a następnie powołuje Państwową Komisję Wyborczą.
- (5) Nie można wybrać do Państwowej Komisji Wyborczej Marszałka Izby Poselskiej ani Marszałka Senatu.
- (6) Państwowa Komisja Wyborcza powołuje Komisje Wyborcze niższych szczebli.

Art. 106

- (1) Izba Poselska lub Senat mogą większością dwóch trzecich głosów ustawowej liczby posłów lub senatorów uchwalić wniosek o postawienie Prezydenta Rzeczypospolitej, ministra, posła lub senatora w stan oskarżenia o złamanie Konstytucji, a Prezydenta Rzeczypospolitej również o przestępstwo pospolite.
- (2) Sejm większością dwóch trzecich ustawowej liczby posłów i senatorów może podjąć uchwałę o postawieniu w stan oskarżenia Prezydenta Rzeczypospolitej, a większością zwykłą - ministra, posła lub senatora.

(3) Po otrzymaniu uchwały Rada Stanu obowiązana jest natychmiast powołać Trybunał Konstytucyjny w składzie 12 sędziów, z których przynajmniej 7 musi być sędziami zawodowymi, a wszyscy muszą posiadać wyższe wykształcenie prawnicze.

(4) Trybunał Konstytucyjny orzeka jedynie o winie, a werdykt musi zapaść jednomyślnie.

(5) Jeśli nie udało się uzyskać jednomyślności, Rada Stanu powiększa Trybunał Konstytucyjny o dalszych sześciu sędziów o wyższym wykształceniu prawniczym, z czego połowa powinna być sędziami zawodowymi.

(6) Jeśli powiększony Trybunał nie orzeknie winy większością dwu trzecich głosów, oskarżenie zostaje odrzucone.

(7) Jeśli Trybunał Konstytucyjny uznał, że Prezydent Rzeczypospolitej jest winny, ogłasza opróżnienie urzędu.

(8) Jeśli Trybunał Konstytucyjny uznał, że jest winny popełnienia przestępstwa pospolitego, zarządza wydanie b. Prezydenta sądom powszechnym celem rozpoznania sprawy.

(9) Jeśli sąd powszechny uniewinni b. Prezydenta, Rada Stanu powołuje Trybunał Konstytucyjny w nowym składzie i postępowanie zostaje wznowione.

(10) Ponowny werdykt Trybunału Konstytucyjnego, orzekający winę, musi zapaść jednomyślnie.

(11) Jeśli Trybunał Konstytucyjny uzna ministra winnym złamania Konstytucji, Prezydent Rzeczypospolitej obowiązany jest natychmiast go odwołać.

(12) Jeśli uzna winnym posła lub senatora, mandat zostaje opróżniony, a Prezydent Rzeczypospolitej zarządza wybory uzupełniające.

(13) Tryb postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym określi ustawa kardynalna.

X. WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI

Art. 107

(1) Powołuje się: (a) Sąd Najwyższy; (b) Sądy Apelacyjne, Okręgowe i Grodzkie; (c) Trybunał Kompetencyjny do rozstrzygnięcia sporów o właściwość między sądami a innymi organami władzy.

(2) Sąd Najwyższy podzielony jest na Izby czuwające nad jednolitością orzecznictwa, oraz ma w swym składzie Trybunały rozpatrujące w ostatniej instancji sprawy cywilne, karne, handlowe, pracy i ubezpieczeń społecznych, ochrony praw obywatelskich oraz Trybunał Administracyjny do orzekania o legalności rozporządzeń, zarządzeń i innych aktów administracyjnych.

(3) Ustrój sądów powszechnych i sądów szczególnych, w tym wojskowych, określi ustawa kardynalna.

Art. 108

(1) Prezydent Rzeczypospolitej: (a) powołuje na wniosek Kancelerza poszczególne Sądy; (b) mianuje z własnej inicjatywy Pierwszego Prezesa, Prezesów Izb oraz sędziów Sądu Najwyższego; (c) mianuje Sędziów i Prokuratorów Sądów Grodzkich, Okręgowych i Apelacyjnych oraz sądów szczególnych spośród kandydatów, umieszczonych na liście, sporządzonej corocznie przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego

(2) Sędziowie Sądu Najwyższego mogą być mianowani spośród sędziów Sądów Okręgowych i Apelacyjnych, profesorów wyższych uczelni i instytutów prawnych oraz byłych posłów i senatorów o wykształceniu i praktyce prawniczej.

(3) Przed nominacją Sędz ego Sądu Najwyższego Prezydent Rzeczypospolitej powiada o swym zamiarze Senat.

(4) Senat może uchwałą podjętą zwykłą większością głosów wyrazić swój sprzeciw.

(5) Jeśli Prezydent Rzeczypospolitej nie odstąpi od zamiaru nominacji, może ona nastąpić dopiero po akceptującej uchwale Sejmu, podjętej zwykłą większością głosów.

Art. 109

(1) Sędzia może być odwołany z urzędu, zawieszony w urzędowaniu, przeniesiony na inne miejsce lub w stan spoczynku przed osiągnięciem wieku emerytalnego wbrew swojej woli, jedynie mocą orzeczenia sądowego i tylko w przypadkach, przewidzianych ustawą.

(2) Zasada ta nie dotyczy przypadku, gdy przeniesienie sędziego na inne miejsce urzędowania lub w stan spoczynku jest wywołane zmianą w organizacji sądów, postanowioną przez akt ustawodawczy.

Art. 110

Sędzia nie może być pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego ani zatrzymany bez nakazu sądu, chyba że został schwytany na gorącym uczynku.

Art. 111

(1) Żadna ustawa nie może zamykać obywatelowi drogi sądowej dla dochodzenia krzywdy lub szkody.

(2) Wolność osobista, nietykalność mieszkania i tajemnica korespondencji nie mogą być naruszone, chyba że ze względu na interes powszechny, przy wyraźnym dozwoleniu prawa.

(3) Ustawy określają warunki, w jakich może być dokonana rewizja osobista lub domowa albo naruszona tajemnica korespondencji.

(4) Nikt nie może być pozbawiony sądu, któremu z prawa podlega, ani karany za czyn niezabroniony przez prawo przed jego popełnieniem, ani też zatrzymany bez nakazu sądu dłużej niż czterdzieści osiem godzin.

(5) Sądy wyjątkowe są dopuszczalne tylko w przypadkach przewidzianych w ustawie.

(6) Sprawy, w których karę orzekła władza administracyjna, będą na żądanie strony przekazane na drogę postępowania sądowego.

Art. 112

(1) Prezydent Rzeczypospolitej władny jest aktem łaski darować lub złagodzić skazanemu karę, wymierzoną prawomocnym orzeczeniem, a także uchylić skutki skazania.

(2) Amnestia może być zarządzona jedynie ustawą.

XI. KONTROLA PAŃSTWOWA, STRAŻE, RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Art. 113

(1) Do kontroli pod względem finansowym gospodarki Rzeczypospolitej oraz związków publiczno-prawnych, badania zamknięć rachunków państwa, przedstawiania Sejmowi corocznie wniosku o absolutorium dla Rządu - powołuje się Najwyższą Izbę Kontroli, działającą zgodnie z zasadą kolegiałości i niezawisłości członków jej kolegium.

(2) Prezesa Najwyższej Izby Kontroli, a na jego wniosek członków kolegium NIK mianuje i odwołuje Senat.

(3) Wszystkie swoje sprawozdania i wyniki badań Najwyższa Izba Kontroli przedstawia Senatowi.

(4) Prezes Najwyższej Izby Kontroli jest za sprawowanie swego urzędu odpowiedzialny według zasad, ustalonych dla odpowiedzialności ministrów.

Art. 114

(1) Przy urzędzie Prezydenta Rzeczypospolitej i pod jego wyłącznym nadzorem powołana zostaje Straż Praw i Straż Dziedzictwa Narodowego.

(2) Decyzje obu Straży jest władny wstrzymać jedynie Prezydent Rzeczypospolitej, ale nie może ich zmienić.

(3) Straż Praw i Straż Dziedzictwa Narodowego podlegają kontroli Najwyższej Izby Kontroli tylko w zakresie prawidłowości wydatkowania przyznanych funduszy.

Art. 115

(1) Straż Praw nadzoruje zgodność z prawem działań wszystkich urzędów i instytucji państwowych i samorządowych oraz osób prawnych, jest władna zawieszać wszelkie decyzje administracyjne i wstrzymywać działania sprzeczne z prawem, a w wypadku stwierdzenia przestępstwa - występować z oskarżeniem do Sądu.

(2) Prezydent Rzeczypospolitej, wedle własnego wyboru, mianuje i odwołuje Strażnika Wielkiego Praw, a na jego wniosek Strażników Praw spośród osób, mających kwalifikacje sędziowskie lub aplikantów sądowych.

(3) Szczegóły określi ustawa kardynalna.

Art. 116

(1) Straż Dziedzictwa Narodowego zajmuje się ochroną wspólnej spuścizny: środowiska przyrodniczego, zasobów naturalnych, krajobrazu, zabytków przeszłości i jest władna zawieszać wszelkie decyzje oraz wstrzymywać działania urzędów i instytucji państwowych i samorządowych, osób fizycznych i prawnych, naruszające chronione ustawą dobra, nakazać usunięcie szkód, a w wypadku stwierdzenia przestępstwa, występować z oskarżeniem do Sądu.

(2) Prezydent Rzeczypospolitej, wedle własnego wyboru, mianuje i odwołuje Strażnika Wielkiego Dziedzictwa Narodowego, a na jego wniosek Strażników Dziedzictwa Narodowego.

(3) Szczegóły określi ustawa kardynalna.

Art. 117

(1) Na wniosek Prezydenta Sejm, zwykłą większością głosów, wybiera na czteroletnią kadencję Rzecznika Praw Obywatelskich.

(2) Szczegóły określi ustawa kardynalna.

XII. SŁUŻBA WOJSKOWA I SŁUŻBA CYWILNA

Art. 118

(1) Służba wojskowa obejmuje ogół obywateli, którzy na mocy obowiązku ustawowego zgłoszenia ochotniczego lub zawartej umowy, należą do Polskich Sił Zbrojnych lub formacji im podporządkowanych.

(2) Wypełniają oni obowiązek obrony ojczyzny i z tego tytułu przysługują im honorowe przywileje oraz podlegają ustawowym ograniczeniom.

(3) Służba wojskowa składa się ze służby czynnej, służby w rezerwie i stanie spoczynku oraz służby wojennej.

(4) Osoby należące do służby czynnej mają częściowo ograniczone prawa obywatelskie.

(5) W szczególności nie dysponują czynnym prawem wyborczym, nie mogą należeć do partii politycznych, związków zawodowych i niektórych stowarzyszeń, podlegają jurysdykcji sądów wojskowych i sądów honorowych.

(6) Te same ograniczenia dotyczą osób, odbywających służbę wojenną.

(7) Szczegóły określi ustawa kardynalna.

Art. 119

(1) Służba cywilna obejmuje obywateli, którzy występują w imieniu państwa.

(2) Do służby cywilnej przyjmowane są osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje moralne i zawodowe.

(3) Otrzymują one nominacje na stanowiska połączone ze szczególną odpowiedzialnością.

(4) Osoby należące do służby cywilnej mają częściowo ograniczone prawa obywatelskie.

(5) W szczególności nie mogą prowadzić czynnej działalności w partiach politycznych, tworzyć związków zawodowych i niektórych stowarzyszeń, ani prowadzić na własny rachunek działalności gospodarczej.

(6) Prezydent Rzeczypospolitej w drodze rozporządzenia określi stanowiska, które mogą być obsadzone wyłącznie przez osoby należące do służby cywilnej.

(7) Ustali również zasady, na których osoby należące do służby cywilnej mogą być oddelegowane do samorządów.

XIII. STAN ZAGROŻENIA PAŃSTWA

Art. 120

(1) Stan wyjątkowy w części lub całości terytorium Rzeczypospolitej będzie wprowadzony w razie zagrożenia z zewnątrz, jak również w razie zagrożenia spokoju i bezpieczeństwa wewnętrznego, rozruchów na tle politycznym lub społecznym, rozległych knowań o charakterze zdrady stanu, zagrażających ustrojowi lub bezpieczeństwu państwa albo bezpieczeństwu obywateli, znacznego rozstroju gospodarki, a także w wypadku klęsk żywiołowych, dla opanowania których zajdzie potrzeba zastosowania środków nadzwyczajnych.

(2) Stan wyjątkowy wprowadza Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Senatu.

(3) W wypadkach nagłych stan wyjątkowy może wprowadzić Prezydent Rzeczypospolitej z własnej inicjatywy, ale wówczas zobowiązany jest w ciągu tygodnia zwołać sesję nadzwyczajną Senatu.

(4) Jeśli Senat odmówi zatwierdzenia stanu wyjątkowego, Prezydent Rzeczypospolitej powinien go natychmiast odwołać, albo zwołać w ciągu tygodnia nadzwyczajną sesję Sejmu.

(5) Uchwała sejmowa jest ostateczna.

(6) Jeżeli Sejm jest rozwiązany, wniosek o zatwierdzenie stanu wyjątkowego będzie złożony nowo wybranemu Sejmowi na pierwszym posiedzeniu.

(7) Ogłoszenie stanu wyjątkowego daje Rządowi prawo zawieszenia na czas trwania tego stanu swobód obywatelskich oraz możliwość korzystania z ustawowych uprawnień szczególnych.

(8) Szczegółowe przepisy dotyczące stanu wyjątkowego określi ustawa kardynalna.

Art. 121

(1) W razie konieczności użycia sił zbrojnych do obrony Państwa Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Senatu, lub z własnej inicjatywy, zarządzi stan wojenny na obszarze całej Rzeczypospolitej lub jej części.

(2) Natychmiast zwołana zostanie nadzwyczajna sesja Sejmu, która na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej dokona niezbędnych uregulowań ustawowych.

(3) Podczas trwania stanu wojennego Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo wydawać dekrety w zakresie ustawodawstwa państwowego z wyjątkiem zmiany Konstytucji, przedłużyć kadencję Izb Sejmowych do czasu zawarcia pokoju oraz otwierać, odraczać i zamykać sesje Sejmu, Izby Poselskiej i Senatu w terminach dostosowanych do potrzeb obrony państwa, jak również powoływać do rozstrzygania spraw, wchodzących w zakres działania Sejmu deputację Izby Poselskiej i Senatu w składzie, wyłonionym przez te Izby.

(4) W czasie trwania stanu wojennego Prezydent i Rząd korzystają z uprawnień przewidzianych ustawą kardynalną o stanie wyjątkowym, a nadto z uprawnień szczególnych, określonych ustawą kardynalną o stanie wojennym.

(5) Zakończenie stanu wojennego powinno być stwierdzone ustawą sejmową.

XIV. ZMIANA KONSTYTUCJI

Art. 122

(1) Procedura zmiany Konstytucji może być rozpoczęta z inicjatywy Prezydenta Rzeczypospolitej, Izby Poselskiej lub Senatu.

(2) Wniosek danej Izby powinien uzyskać większość dwóch trzecich głosów.

(3) Wniosek o zmianę Konstytucji powinien być rozpatrzony na najbliższej sesji zwyczajnej Sejmu.

(4) Większością dwóch trzecich głosów Sejm może powołać Komisję Przygotowawczą spośród posłów, senatorów oraz osób cieszących się autorytetem publicznym.

(5) Niepowołanie Komisji do końca najbliższej sesji absolutoryjnej jest równoznaczne z odrzuceniem wniosku.

(6) Komisja Przygotowawcza przygotowuje motywy zmiany Konstytucji i przedstawia je na pierwszej sesji zwyczajnej Sejmowi następnej kadencji.

(7) Wniosek o zmianę Konstytucji Sejm podejmuje zwykłą większością głosów.

(8) Zobowiązany jest wówczas przed zakończeniem sesji powołać Komisję Konstytucyjną, złożoną wyłącznie z posłów i senatorów.

(9) Przygotowuje ona projekt lub alternatywne projekty nowej Konstytucji i przedstawia je Sejmowi.

(10) Izba Poselska i Senat oddzielnie rozpatrują przedstawione projekty, wnoszą poprawki i zwykłą większością podejmują uchwałę o przekazaniu gotowego projektu pod obrady Sejmu.

(11) Nie później niż trzy miesiące po zakończeniu sesji, na których każda z Izb przyjęła projekt Konstytucji, Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje sesję nadzwyczajną Sejmu.

(12) Może ona przyjąć projekt Konstytucji większością dwóch trzecich głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów i senatorów.

(13) Uchwalony projekt Konstytucji Prezydent Rzeczypospolitej poddaje pod referendum powszechne.

(14) Powinno się ono odbyć nie wcześniej niż sześć miesięcy, a nie później niż czternaście miesięcy po uchwale Sejmu.

(15) Jeżeli bezwzględna większość głosujących zaaprobuje Konstytucję, Prezydent Rzeczypospolitej ogłosi ją i zarządzi wybory do władz najwyższych wedle postanowień nowej Konstytucji.

Art. 123

(1) Jeżeli złożony zostanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej, Izbę Poselską albo Senat wniosek o zmianę postanowień zawartych w Art. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 43, 47, 48, 49, 51, 55, 56, 58, 64, 70, 73, 74, 75, 78, 83, 85, 89, 92, 93, 96, 103, 104, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 114, 117, 120, 121, 122, 123, 124, 125 Konstytucji, zastosowana będzie procedura przewidziana w Art. 119 z następującymi zmianami:

(2) Komisja Przygotowawcza przedstawi motywy zmiany Konstytucji Sejmowi jeszcze tej samej kadencji.

(3) Referendum przyjmujące lub odrzucające w całości poprawki będzie przeprowadzone nie wcześniej niż trzy miesiące i nie później niż 8 miesięcy od uchwały sejmowej.

(4) Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi wybory tylko do nowo utworzonych organów państwowych pochodzących z wyboru, a do istniejących wcześniej jedynie w przypadku istotniej zmiany ich charakteru lub kompetencji, a także w wypadku wyraźnego żądania Sejmu, zawartego w ustawie o przepisach wprowadzających nowe postanowienia konstytucyjne.

Art. 124

(1) Korektury formalne oraz zmiana postanowień ujętych w Artykułach innych, niż wskazane w Art. 123 ust. (1), może być dokonana na wniosek Prezydenta Rzeczypospolitej, Izby Poselskiej, Senatu, albo piątej części ustawowej liczby posłów i senatorów.

(2) Sejm na sesji zwyczajnej zwykłą większością głosów powoła Komisję Konstytucyjną, złożoną z posłów i senatorów.

(3) Artykuł 122 ust. (5) stosuje się odpowiednio.

(4) Komisja zbada wniosek i przedstawi proponowane poprawki Izbom.

(5) Po przyjęciu przez Izbę Poselską i Senat zaproponowanych przez Komisję Konstytucyjną poprawek do Konstytucji, zostają one przekazane pod obrady Sejmu.

(6) Może on przyjąć proponowane poprawki większością dwóch trzecich głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów i senatorów.

(7) Prezydent Rzeczypospolitej ogłasza poprawiony tekst Konstytucji.

Art. 125

(1) Wszystkie uchwały i postanowienia Sejmu i jego Izb, podejmowane w toku procedury zmiany Konstytucji, ogłasza się tak, jak normalne akty ustawodawcze.

(2) Prezydent może zastosować veto w normalnym trybie.

XV. PRZEPISY KOŃCOWE

Art. 126

Niniejsza ustawa konstytucyjna wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Art. 127

Jednocześnie uchyla się ustawę z dnia 17 października 1992 r.